

แบบฟอร์มนำเสนอผลงานพัฒนาคุณภาพ

1. ชื่อผลงาน/โครงการพัฒนา : คลินิก ANC ในยุคโควิด

2. คำสำคัญ : คลินิก ANC หมายถึง การให้บริการคลินิกฝากครรภ์

ยุคโควิด หมายถึง ช่วงที่มีการแพร่ระบาดของโคโรนาไวรัส (โควิด 19)

3. สมาชิกทีม :
1.นางสุมาลี จันทร์เมือง	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
2. นางจุฑามาส แก้วขุนทอง	เจ้าพนักงานสาธารณสุขชำนาญงาน
3. นางนงนุช เกิดศิริ	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
4. นางวิภารัตน์ เมืองแก้ว	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
5. นางสาวณิษฐ์ บุญคำ	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

4. เป้าหมาย :

เพื่อให้หญิงตั้งครรภ์ได้รับบริการฝากครรภ์ตามเกณฑ์

5. ปัญหาและสาเหตุโดยย่อ

จังหวัดพัทลุงพบมีการระบาดของโควิด 19 ในเดือนมีนาคม 2564 แต่ยังไม่มีการระบาดมาที่อำเภอป่าพะยอม ในขณะนั้นมีการสื่อความหมู่บ้านที่พบผู้ป่วยของแต่ละอำเภอก็ไม่สามารถหยุดการแพร่ระบาดของโควิด 19 ได้ ในเดือนเมษายนเป็นช่วงที่มีการรื้อรื้อโนราห์โรงครูของภาคใต้ ทำให้มีการแพร่ระบาดของอำเภอต่าง ๆ มากขึ้นจนระบาดมาถึงอำเภอป่าพะยอม

6. การเปลี่ยนแปลง

ตั้งแต่วันที่ 23 เมษายน – 2 พฤษภาคม 2564 มีการระบาดของโควิด 19 ในอำเภอป่าพะยอมมีผู้ป่วยโควิด 19 รายใหม่ถึง 51 ราย ทำให้โรงพยาบาลป่าพะยอม ต้องมีการนัดผู้สัมผัสเสี่ยงสูงเข้ารับการตรวจคัดกรองมากขึ้น จนต้องเปิดคลินิก ARI มีการเปิด cohort ward เพื่อรองรับผู้ป่วยที่จำเป็นต้อง Admit เพื่อรับการรักษาและสังเกตอาการ หากหญิงตั้งครรภ์มารับบริการที่โรงพยาบาลมีโอกาสรับเชื้อโควิด 19 ได้ จึงสมควรปิดการให้บริการไปก่อน

3-14 พฤษภาคม 2564 ปิดการให้บริการ

Plan : คลินิกบริการปฐมภูมิและองค์รวมประกาศปิดให้บริการทุกคลินิก

Do : แจ้งผู้รับผิดชอบ website โรงพยาบาลให้ประกาศปิดการให้บริการทุกคลินิกโดยผ่าน website ของโรงพยาบาล สำหรับคลินิก ANC ได้โทรศัพท์แจ้งเลื่อนหญิงตั้งครรภ์ที่นัด US ในวันที่ 11 พ.ค.64 เลื่อน เป็นวันที่ 18 พ.ค.64 เนื่องจากเป็นการประกาศในระยะเวลากระชั้นชิดผู้รับบริการอาจไม่ได้ดูใน website ของโรงพยาบาล

- โทรศัพท์แจ้งหญิงตั้งครรภ์ที่เป็น GDM 2 ราย ให้ไปเจาะเลือด 2 HR PP พร้อมกับตรวจครรภ์ที่ รพ.สต.ใกล้บ้านแล้วให้แจ้งผลเลือดกลับมาทางโทรศัพท์ ผลระดับน้ำตาลในเลือดปกติทั้ง 2 ราย จึงได้นัด ANC visit ถัดไปที่ รพ. โดยให้เจาะ 2 HR PP มาจาก รพ.สต.ใกล้บ้านก่อนวันนัด 1 วันเช่นเดิมเพื่อลดระยะเวลารอคอยที่โรงพยาบาล

- ผู้ที่โทรศัพท์เข้ามาสอบถามจะได้รับคำแนะนำให้ดูใน website โรงพยาบาลเพื่อติดตามวันเปิดให้บริการ

Check : - Case ANC ปกติกลุ่ม Low risk ให้ไปตรวจครรภ์ ที่ รพ.สต.ใกล้บ้านจำนวน 5 ราย

- Case GDM ที่นัดเจาะ 2HR PP นัดไปเจาะเลือดที่ รพ.สต.ใกล้บ้านจำนวน 10 ราย

- ติดต่อหญิงตั้งครรภ์นัด US ไม่ได้ 3 ราย ได้ประกาศผ่านกลุ่ม Line MCH Paphayom เพื่อให้

รพ.สต.แจ้งหญิงตั้งครรภ์ทราบต่อไป แต่ยังมีหญิงตั้งครรภ์ 1 รายซึ่งไม่สามารถติดต่อได้มาตามนัดเดิม ได้แจ้งเลื่อนให้มารับบริการในวันที่ 18 พ.ค.64

- ผู้รับบริการบางรายโทรศัพท์มาสอบถามถึงวันเปิดให้บริการ โดยเฉพาะหญิงตั้งครรภ์รายใหม่
- ผู้รับบริการบางรายมาติดต่อเพื่อขอรับบริการด้วยตนเอง บางรายญาติมาติดต่อเพื่อตรวจสอบวันเปิด

บริการ

Act : จำเป็นต้องเปิดให้บริการเนื่องจากสถานการณ์โควิดเริ่มผ่อนคลาย ผู้ป่วยโควิด 19 เริ่มลดลง จนกระทั่งไม่มีผู้ป่วยรายใหม่ตั้งแต่วันที่ 16 พ.ค.64 จึงสมควรเปิดให้บริการฝากครรภ์ได้

24 พ.ค.64 -29 ก.ค.64 เปิดให้บริการ

Plan : เปิดให้บริการ ANC

Do : แจ้งผู้รับผิดชอบ website โรงพยาบาลในวันที่ 20 พ.ค.64 เพื่อให้ประกาศเปิดให้บริการ ANC ผ่าน website ของโรงพยาบาล

Check : เมื่อเปิดให้บริการพบว่าความครอบคลุมในการให้บริการฝากครรภ์ตามเกณฑ์ลดลง

- ฝากครรภ์ครั้งแรก > 12 สัปดาห์คิดเป็นร้อยละ 25 ของหญิงฝากครรภ์รายใหม่ทั้งหมด
- ไม่ได้ US Confirm GA ตามแนวทางคิดเป็นร้อยละ 6.25
- ไม่ได้คัดกรองภาวะปัญญาอ่อนคิดเป็น ร้อยละ32.4 เนื่องจากไม่ได้ US Confirm GA ตามแนวทาง

,Late ANC เนื่องจากไม่กล้ามาโรงพยาบาลเพราะทราบว่ามีผู้ป่วยโควิดนอนพักใน รพ.บางราย เป็นกลุ่มเสี่ยงที่ถูกกักตัว 14 วัน

- คัดกรองเบาหวานขณะตั้งครรภ์โดยช่วงเวลาที่กำหนด (GA 24- 28 สัปดาห์) จำนวน 3 รายคิดเป็นร้อยละ10.3

- มีหญิงตั้งครรภ์ที่เดินทางมาจากพื้นที่สีแดงไม่ได้กักตัวมารับบริการจำนวน 3 ราย แนะนำให้ไปแจ้งอสม./ผู้นำหมู่บ้าน และกักตัวให้ครบ14 วัน ก่อนมารับบริการ และได้แจ้งให้ รพ.สต.ในพื้นที่รับผิดชอบทราบเพื่อติดตามต่อเนื่อง

- มีหญิงตั้งครรภ์ที่เดินทางมาจากพื้นที่สีแดงมารับบริการ โดยไม่มีหลักฐานว่ากักตัวครบ 14 วันจำนวน 2 ราย แต่ผู้รับบริการแจ้งว่ามากักตัวครบ 14 วันแล้ว จึงได้ประสาน ผ่าน Line MCH Paphayom เพื่อให้จัดทำเอกสารรับรองการกักตัวครบ 14 วันมาแสดงในวันขอรับบริการตรวจครรภ์

Act : การปิดบริการคลินิก ANC ทำให้การให้บริการ ANC ไม่เป็นไปตามมาตรฐานได้แก่ปัญหาโดยการให้ไปรับบริการ ที่ รพ.สต.ใกล้บ้าน ส่วนรายที่จำเป็นต้องรับบริการ เช่น US , QT, กิน Glucose 50 g. หรือ เจาะ BI. Repeat ก็จำเป็นต้องได้รับบริการ โดยแบ่งนัดไม่เกิน 10 ราย /ครั้งวัน

จำเป็นต้องปิดการให้บริการฝากครรภ์อีกครั้ง เนื่องจากมีการเคลื่อนย้ายมาจากพื้นที่สีแดงและไม่ได้รับการกักตัว การปกปิดข้อมูลของผู้ที่เดินทางมาจากพื้นที่เสี่ยงและผู้ป่วยเอง มีการนัดสัมผัสเสี่ยงสูงเข้ารับการตรวจคัดกรองจำนวนมากและการระบาดในครั้งได้มีผู้ป่วยกระจายเกือบทุกหมู่บ้าน กลุ่มสัมผัสเสี่ยงสูงทุกหมู่บ้าน ทำให้มีการระบาดระลอกที่ 2 ตั้งแต่วันที่ 20 ก.ค.64 เริ่มมีผู้ป่วยโควิดของอำเภอป่าพะยอม เป็นรายแรกและเพิ่มขึ้นทุกวันบางวันมีผู้ป่วยรายใหม่สูงถึง 8 คน (20 -29 ก.ค.64 มีผู้ป่วยโควิด 19 จำนวน 13 ราย)

2 ส.ค.64-16 ส.ค.64 ปิดให้บริการ

Plan : ปิดบริการทุกคลินิกเนื่องจากมีการระบาดของโควิด 19 ระลอกที่ 2

Do : แจ้งผู้รับผิดชอบ website โรงพยาบาลให้ประกาศปิดให้บริการ ทุกคลินิกเป็นครั้งที่ 2

Check : - วันที่ 2 ส.ค.64ยังคงมีหญิงตั้งครรภ์รายใหม่ที่ไม่ได้ดู website ของโรงพยาบาลมาขอรับบริการฝากครรภ์รายใหม่จำนวน 8 ราย จากการซักประวัติ ไม่ได้มีความเสี่ยงต่อการรับเชื้อ โควิด 19 จึงได้ให้บริการทั้ง 8 ราย โดยมีหญิงตั้งครรภ์รายใหม่ late ANC ถึง 4 รายคิดเป็นร้อยละ 50

จึงวางแผนที่จะดูแนวโน้มของผู้ป่วยโควิด 19 ว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นหรือไม่จากการติดตามมีผู้ป่วยโควิด 19 รายใหม่เฉลี่ยวันละ 1-2 รายจึงมีแผนที่จะเปิดให้บริการคลินิกฝากครรภ์

Act : จำเป็นต้องเปิดให้บริการคลินิกฝากครรภ์และการให้บริการตามแนวทางการให้บริการตาม PNC จังหวัด เพื่อสามารถให้บริการได้ครอบคลุมตามมาตรฐานและที่สำคัญที่สุดลูกต้องเกิดรอดแม่ต้องปลอดภัย

18 ส.ค.64 - ปัจจุบันเปิดให้บริการคลินิกฝากครรภ์

Plan : แจ้งผู้รับผิดชอบ website โรงพยาบาลในวันที่ 16 ส.ค.64 เพื่อให้ประกาศเปิดให้บริการ ฝากครรภ์ ผ่าน website ของโรงพยาบาล ตั้งแต่วันที่ 18 ส.ค.64 เป็นต้นไป

Do : เปิดให้บริการฝากครรภ์

- คัดกรองความเสี่ยงต่อโรคโควิด 19 ก่อนให้บริการทุกราย ขณะเดียวกันได้จัดโซนรอซักประวัติบริเวณด้านหน้าแทนการรอซักประวัติในโซนให้บริการเหมือนที่ผ่านมา เพื่อลดความแออัดในคลินิก

- ให้บริการฝากครรภ์ตามแนวทางที่ PNC จังหวัดกำหนด โดยการแบ่งกลุ่ม High risk ให้นัดฝากครรภ์ตามเดิม ส่วนกลุ่ม Low risk ช่วงอายุครรภ์ 28 Wks.สามารถนัดระยะห่าง 4-6 สัปดาห์ ช่วงอายุครรภ์ 29-36 สัปดาห์ สามารถนัดระยะห่าง 2- 4 สัปดาห์ ช่วงอายุครรภ์ 36 สัปดาห์ขึ้นไป สามารถนัดระยะห่าง 1-2 สัปดาห์ โดยสามารถพิจารณานัดที่เหมาะสมตามสถานะสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์แต่ละคน เน้นการให้สุขศึกษาแก่หญิงตั้งครรภ์เพื่อให้ดูแลตนเองต่อที่บ้านได้ และหญิงตั้งครรภ์ต้องได้รับสิทธิประโยชน์ตามที่กำหนด คือ

๑ US เพื่อ confirm GA เมื่อ GA 14 - 16 สัปดาห์

๑ เจาะเลือดแม่เพื่อตรวจคัดกรองภาวะเสี่ยงต่อการมีบุตรเป็น Dow's syndrome เมื่อ GA 15 - 18 สัปดาห์

๑ การบริการวัคซีน : วัคซีนโควิด 19 เมื่อ GA 12 สัปดาห์เป็นต้นไป, วัคซีนไขหวัดใหญ่เมื่อ GA 16 สัปดาห์เป็นต้นไป, วัคซีน Tdap เมื่อ GA 27 สัปดาห์เป็นต้นไป โดยยึดระยะห่างในการรับวัคซีนแต่ละชนิดตามแนวทาง โดยผู้ให้บริการพิจารณาในการให้บริการตามความเหมาะสมและครอบคลุม

๑ US เพื่อ confirm anomaly เมื่อ GA 18 - 22 สัปดาห์

๑ คัดกรอง GDM เมื่อ GA 24 - 28 สัปดาห์

๑ Case GDM ต้องได้รับการดูแลตามแนวทาง คือ GA < 28 สัปดาห์นัดทุก 4 สัปดาห์ ,GA 29 – 33 สัปดาห์นัดทุก 2 สัปดาห์ ,GA 34 สัปดาห์ขึ้นไปนัดทุก 1 สัปดาห์และ NST ด้วย

นอกจากนี้ได้ปรับการให้บริการเพื่อให้ได้รับการครอบคลุมใน Visit เดียว เช่น นัด US พร้อมกับตรวจครรภ์ / เจาะ QT หรือรับวัคซีนตามช่วงอายุครรภ์ , ฟังผล QT พร้อมกับตรวจครรภ์, ฟังผลเลือดครั้งที่ 2 ร่วมกับตรวจครรภ์และ US ครั้งที่ 3 (กรณีผลเลือดปกติ) และได้จ่ายยาเม็ดเสริมธาตุเหล็กให้เพียงพอแต่ละ Visit กรณี case Low risk สามารถนัดไปตรวจครรภ์ที่ รพ.สต.ใกล้บ้านซึ่งหญิงตั้งครรภ์กลุ่มนี้จะได้รับใบนัดเพื่อตรวจครรภ์ที่ รพ.สต. 1 ใบ และใบนัด Visit ถัดไปที่จะต้องมา รพ.

Check : ยังคงมี Late ANC ถึงร้อยละ 20.83 เนื่องจากบางรายไม่ได้ติดตาม website ของโรงพยาบาล และบางรายไม่กล้ามา รพ.เนื่องจากทราบว่ายังมีผู้ป่วย โควิด 19 พักรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล หรือบางรายเดินทางมาจากต่างจังหวัดต้องกักตัวให้ครบ 14 วัน บางรายเป็นกลุ่มเสี่ยงต้องกักตัว 14 วันเช่นกัน

Act : สถานการณ์ระบาดของโควิด 19 ยังคงมีต่อเนื่อง ดังนั้นการให้บริการคลินิก ANC จำเป็นต้องให้บริการ และต้องปรับระบบบริการตามบริบทของของโรงพยาบาลและเครือข่าย

78. การวัดผลและผลของการเปลี่ยนแปลง

- ไม่มีบุคลากรในหน่วยงานติดเชื้อโควิด 19
- ไม่มีหญิงตั้งครรภ์ที่มารับบริการในหน่วยงานติดเชื้อโควิด 19
- หญิงตั้งครรภ์ที่เข้ารับบริการจะได้รับการดูแลตามแนวทาง

9. บทเรียนที่ได้รับ

การให้บริการต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการไปตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปแต่คงไว้ซึ่งคุณภาพและความปลอดภัยทั้งผู้ให้และผู้รับบริการ